

Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2014-2020

Võrtsjärve Sihtasutus

Ideest Teostuseni OÜ

Jõesuus

2013

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Ülevaade Võrtsjärve turismipiirkonna hetkeseisust	4
2. Sihtturud	5
3. Eeltöö arengukava koostamiseks COMCOT projekti raames ehk ettevalmistusetapi kokkuvõte	6
4. SWOT-analüüs.....	7
5. Visioon ja strateegilised eesmärgid	11
5.1 Visioon aastaks 2020:.....	11
5.2 Strateegilised eesmärgid aastaks 2020 ning strateegilised tegevused eesmärkide saavutamiseks.....	11
6. Strateegia tegevuskava 2014-2017.....	15
7. Lisad:	22
1. Võrtsjärve turismipiirkonda mõjutavad arengudokumendid	22
1.1 Riiklik turismiarengukava 2014-2020.....	22
1.2 Eesti maaelu arengukava 2014-2020.....	22
1.3 Looduskaitse arengukava 2020.....	23
1.4 Lõuna-Eesti turismi arengukava 2020.....	23
1.5 Eesti kalanduse strateegia 2009-2013	24
1.6 Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2009-2013.....	25
1.7 Võrtsjärvega piirnevate valdade arengukavad	26
1.7.1 Rannu valla arengukava 2010-2016.....	26
1.7.2 Rõngu valla arengukava 2011-2030.....	27
1.7.3 Puka valla arengukava 2003-2017	28
1.7.4 Põdrala valla arengukava 2010-2025.....	28
1.7.5 Tarvastu valla arengukava 2012-2020	29
1.7.6 Viiratsi valla arengukava 2011-2018.....	30
1.7.7 Kolga-Jaani valla arengukava 2011-2016.....	31
2. Ülevaade Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtetest.	33
2.1 Majutusteenuse pakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.	33
2.2 Toitlustusteenuse pakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.	37
2.3 Aktiivse puhkuse teenusepakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.	39

Sissejuhatus

Käesolev Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2013-2020 on valminud Võrtsjärve Sihtasutuse ja Ideest Teostuseni Osaühingu koostöös perioodil jaanuarist aprillini 2013.aastal.

Strateegia koostamise protsess hõlmas taustmaterjalide ja seonduvate arengukavade läbitöötamist ning olukorraga tutvumist kohapeal. Toimusid mitmed arutelud turismiettevõtjate, kohalike omavalitsuste ning piirkondlike organisatsioonide esindajatega, et läbi arutada strateegia eesmärgid ning tegevused nende eesmärkide saavutamiseks. Strateegia ühe osana koostati ka tegevuskava järgnevas kolmeks aastaks, mille alusel Võrtsjärve Sihtasutus turismialaseid tegevusi piirkonnas ellu viib.

2010-2013.aastal toimusid piirkonnas Võrtsjärve Sihtasutuse eestvõtmisel arutelud kogukonna liikmetega ning välisekspertidega rahvusvahelise COMCOT (An innovative tool for improving the competitiveness of community based tourism) projekti raames. Neilt kohtumistelt saadud ideed on samuti strateegia koostamise protsessi käigus läbi töötatud ning dokumendis kajastatud.

Strateegia sisu peegeldab praegu piirkonnas tegutsevate ja elavate inimeste nägemust Võrtsjärve turismipiirkonna arendamisest järgmise seitsme aasta jooksul.

Turismistrateegia 2013-2020 kohaselt on Võrtsjärve kui turismipiirkonna visiooniks:

Võrtsjärve turismipiirkond on Euroopas tuntud kui turvaline loodus- ja veeturismi sihtkoht, kus on hea elukeskkond kohalikele inimestele, aastaringselt suurepärased võimalused vaba aja veetmiseks piirkonna külastajatele ning kus külalislahked kogukonna liikmed pakuvad mitmesuguseid kõrgel tasemel turismiteenuseid ja –tooteid.

1. Ülevaade Võrtsjärve turismipiirkonna hetkeseisust

Turismiettevõtetest ülevaate andmiseks on aluseks võetud Võrtsjärvega piirneva seitsme valla (Rannu, Rõngu, Puka, Põdrala, Tarvastu, Viiratsi ja Kolga-Jaani) territoorium ja selles piirkonnas pakutavad võimalused.

Turismistrateegia koostamise protsessi raames koondati ja kontrolliti andmed piirkonna majutus- ja toitlustusteenuse ning aktiivse puhkuse teenuse pakkujate kohta. 1.aprilli 2013.aasta seisuga on Võrtsjärve turismipiirkonnas 29 ettevõtet, mis tegelevad majutusteenuse pakumisega. Majutusettevõtetes on kokku 800 voodikohta, millele lisanduvad ainult suvehooajal pakutavad kohad ning lisavoodid majutuskohtades. Majutusettevõtete andmed seisuga 1.aprill 2013.a. on toodud strateegia lisas 2.1.

Toitlustusteenuse pakkujaid on 1.aprilli 2013.aasta seisuga 16, neist 13 on majutuskohtade juures ning toitlustamine on võimalik vaid ettetellimisel. Ettevõtteid, mis on toitlustuskohtadena avatud ja ettetellimine ei ole vältimatu, on vaid 5, sh Waide motelli kiirtoitlustus, Pagari Pubi Rõngus ning Valma Puhkelaagri müügikoht, Vaibla Puhkekeskuse rannakiosk ning Oiu Sadama müügikiosk suvehooajal. Rõngu Trahter ei ole samaaegselt majutusteenuse pakkuja, kuid toitlustust pakutakse siiski vaid ettetellimisel, samuti pakutakse catering-teenust. Ülevaate toitlustusteenuse pakkujatest leiad strateegia lisas 2.2.

Aktiivse puhkuse teenust pakuvad piirkonnas nii erinevad organisatsioonid kui ka ettevõtted. On mitmeid firmasid, kes pakuvad aktiivse puhkuse teenuseid üle kogu Eesti ning teevad koostööd ka Võrtsjärve majutusasutuste ja organisatsioonidega. 1.aprilli seisuga oleme tabelisse koondanud 30 ettevõtet ja organisatsiooni, mis Võrtsjärve piirkonnas külastajatele erinevaid tegevusi pakuvad, kuid kindlasti on neid enam, kes tegutsevad üle Eesti, sh ka Võrtsjärve piirkonnas. Aktiivse puhkuse teenusepakkujad on koondatud tabelisse strateegia lisas 2.3.

Turismialase arendustööga tegelevaid organisatsioone on samuti mitmeid. Suurimat rolli turismialase tegevuse korraldamisel Võrtsjärve piirkonnas omab Võrtsjärve Sihtasutus, mis tegutseb juba 2000.aastast. Organisatsiooni eestvõtmisel on korraldatud mitmeid avalikke puhkealasid, paigaldatud viitasid ja infotahvleid. Korraldatakse iga-aastaseid suurüritusi ning antakse välja Võrtsjärve turismipiirkonda tutvustavaid materjale.

MTÜ Võrtsjärve Ühendus tegutseb alates 2006.aastast. Organisatsiooni tegevuste hulka kuulub ka loodus- ja kultuuriväärtustele parema kasutuse leidmine ja turismi arendamine.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegutseb alates 2008.aastast. Organisatsiooni tegevuste hulka kuulub ühe strateegilise tegevusena ka kalaturismi arendamine piirkonnas.

2. Sihtturud

Võrtsjärve piirkonna eripäraks on paiknemine kolme erineva maakonna territooriumil, mistõttu on keeruline Võrtsjärve piirkonna turismistatistikat teha. Statistikaameti kogutavad andmed on maakondade põhised. Seetõttu peame lähtuma üldistest trendidest Eestis, Lõuna-Eestis. Tuleb arvestada Tartu kui Lõuna-Eesti lähedust ning nii Vene kui Läti piiride suhtelist lähedust ning sissetulevate turistide hulka naaberriikidest.

Oluliseks kasvavaks turuks nii nagu kogu Eestis, on **Vene** turistid (2012.aastal 266 192 turisti majutusettevõtete statistikale tuginedes). Vene turistide ööbimiste arv kasvas 2012.aastal 25% võrra (593 783 ööbimist 2012.a.) sarnaselt 2011.aastale, lisaks Tallinnale, on olulised sihtkohad ka Tartu ja Harjumaa. Vene turistide arv on aastaid kasvanud kiiremini, kui väliturism tervikuna, mistõttu peavad nii organisatsioonid kui ettevõtjad oma turundustegevuste planeerimisel kindlasti arvestama Venemaa kui olulise sihtturuga.

Lõuna-Eesti ja ka Võrtsjärve piirkonna jaoks muutuvad aasta aastalt olulisemaks **Soome** turistid, kelle sihtkohas viibimise aeg iga aastaga pikeneb ning lisaks Tartule (2012.aastal keskmiselt 1,82 ööd) jõutakse avastama ka teisi Lõuna-Eesti piirkondi.

Kogu Eesti jaoks kasvas 2012.aastal ka **Saksamaalt** tulevate turistide arv (111 251), rekordtasemeni jõudis ka sakslaste ööbimiste arv (227 959). Tallinnast järgmine oluline sihtkoht Saksa turistide jaoks on Tartu, mis on tähtis ka kogu ülejäänud Lõuna-Eesti jaoks.

Rootsist tulnud turistide arv on näidanud 2012.aastal kogu Eesti jaoks langustendentsi (78 412), samuti Rootsi turistide ööbimiste arv (161 460), kuid tõusutrendi just Tartu maakonnas väljaspool Tartu linna

Läti turistide (116 047) ja nende ööbimiste arv (152 491) saavutas 2012.aastal rekordtaseme. Absoluutarvudes oli suurim ööbimiste arvu kasv Tartu linnas ja ka maakonnas. Suurt tõusu seostatakse uute atraktiivsete turismiobjektide tekkimisega piirkonnas.

Leedu turistide jaoks on tähtsusetult teine sihtkoht Tallinna kõrval Tartu ning ka Leedust tulnud külastajate arv ja ka nende ööbimiste arv näitasid 2012.aastal kasvutrendi.

Võrtsjärve turismipiirkonna jaoks on välisurgude kõrval väga suur **siseturismi** osatähtsus. 2012.aastal oli siseturistide arv näiteks Tartus ja Tartu maakonnas kõrgem kui ühelgi varasemal aastal. Võrtsjärve turismipiirkonna ettevõtjate ja organisatsioonide ühishuvi on, et turismihooaeg ja piirkonnas viibimise aeg pikeneksid ning et suudetakse lõigata kasu Tartu populaarsusest turistide hulgas.

(Kasutatud andmeid EAS Turismiagentuuri turismistatistikast „Eesti ja Euroopa turismi 2012 ülevaade“)

3. Eeltöö arengukava koostamiseks COMCOT projekti raames ehk ettevalmistusetapi kokkuvõte

Võrtsjärve Sihtasutus on partner kogukonnaturismi arendamisele suunatud rahvusvahelises projektis COMCOT ning käesoleva Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia arutelud on enamuses viidud läbi nimetatud projekti raames. Kaasatud on olnud välisekspertid, kes on piirkonnaga tutvunud ning andud igale projektipiirkonnale omad soovitusel selleks, kuidas võiks arendustööga edasi minna.

Piirkonna võtmeisikud ning turismiettevõtjad on osalenud alljärgnevalt nimetatud aruteludel, mille raames pandi paika Võrtsjärve turismipiirkonna visioon aastaks 2020 ning strateegilised eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks.

Toimunud avalikud arutelud strateegia ettevalmistusetapis COMCOT projekti raames:

09.09.2011 – kohtumine turismiekspertidega Jõesuus

28.04.2012 – Võrtsjärve piirkonna tegevuskava arutelu

05.05.2012 – Võrtsjärve piirkonna tegevuskava arutelu

16.08.2012 – ümarlaud Võrtsjärve piirkonna kogukondadele riikliku Turismiarendukava aastateks 2014-2020 teemade arutamiseks ja olemasoleva arengukava versiooni arutamiseks

25.09.2012 – Tööseminar välisekspertide osalusel projekti arendustegevustest ülevaate saamiseks

08.04.2013 – Võrtsjärve turismistrateegia arutelu Oiu sadamas

4. SWOT-analüüs

Võrtsjärv on Eesti suurim sisejärv, mis asub Lõuna-Eestis. Järv kuulub ülemaailmsesse võrgustikku Living Lakes ning on saanud 2010.aastal rahvusvahelise tunnustuse kui Eesti parim veeturismi sihtkoht (Eesti Avastamata Aarded. Veeturism, EDEN). Järve piirkonna arendamiseks loodi 2000.aastal Võrtsjärvega piirnevate omavalitsuste poolt Võrtsjärve Sihtasutus, mille eestvedamisel ja koostöös kohalike inimeste, omavalitsuste ning ettevõtjatega on senine arendustöö toimunud.

Piirkonnal on suur arengupotentsiaal, eeldusel, et areng toimub läbimõeldult. Võrtsjärv on mitmes mõttes tundlik piirkond, kui arvestada keskkonnaalaseid tunnusoone, kuid kahjuks ka majanduslikus mõttes. Eeltoodud arvestades vajab piirkonna arendamine tasakaalustatust, sel peaks olema kogukonna toetus ja see peaks maksimaalselt kaasama kogukonda. Tasakaalu haprust ja võimalusi peegeldab alljärgnev SWOT-analüüs.

Tugevused

- * rahvusliku ikooni staatus
- * rahvusvaheline tunnustus (EDEN)
- * kuulumine Living Lakes võrgustikku
- * järve „väravate“ kontseptsioon
- * maastike „looduslik“ arendamine
- * massiturismi puudumine
- * pühendunud arendusmeeskond

Nõrkused

- * vähene majutusteenuse pakujate arv
- * majutus- ja toitlustusteenuse ebaühtlane kvaliteet
- * professionaalse tööjõu puudus piirkonnas
- * turundamine ebastabiilne
- * vähene toote- ja turuuuringute tegemine

Võimalused

- * loovväravate väljaarendamine, et tekiks mõtteline tegevustega kaetud kett ümber järve
- * pikaajalise turundusplaani väljatöötamine ja elluviimine koostöös teiste organisatsioonide ja ettevõtjatega
- * majutusbaasi arendamine, et luua piirkonda paremad võimalused külaliste vastuvõtuks
- * seire- ja kvaliteedihindamise süsteemi väljatöötamine koostöös ülikoolide, ettevõtjate ja EAS Turismiarenduskeskusega
- * Võrtsjärve Väravate edasiarendus

Ohud

- * rahvusvaheline majanduskliima
- * arendustegevuste vähene rahastamine
- * suutmatus teha koostööd
- * vähesed kohalikud oskused
- * piiratud organisatsioonilised vahendid

Tugevused

Võrtsjärv on Eestis tuntud kui suurim siseveekogu ning atraktiivne vee- ja loodusturismi sihtkoht. Võrtsjärve Sihtasutuse sihipärase arendustöö tulemusena, on piirkond saanud ka rahvusvahelise tunnustuse osaliseks. Võrtsjärve piirkond osales konkursil „Eesti Avastamata Aarded 2010. Veeturism“ (EDEN) ning saavus parima veeturismi sihtkoha tiitli. Alates 2003.aastast on Võrtsjärv koos Peipsi järvega ülemaailmse Living Lakes võrgustiku täieõiguslik liige. Koostöövõrgustiku missiooniks on parandada kogu maailma järvede, märgalade, veereservuaaride ning nende valgalade kaitsmist, taastamist ja ennistamist.

Puhkevõimaluste ja info kättesaadavuse parandamiseks, on väljatöötatud ja ellu viidud „Võrtsjärve Väravate“ idee, tänu millele on tänaseks tekkinud ümber järve arvestatavalt uusi külastus- ja infokeskusi, mille baasil saab edukalt jätkata Võrtsjärve kui vee- ja loodusturismi sihtkoha tutvustamist Eestis ja mujal maailmas. Võrtsjärve looduslik ligitõmbavus on peamiselt säilinud tänu massiturismi puudumisele. Selles kontekstis on väike, kuid kogunud ja pühendunud arendusmeeskond neist asjaoludest enam kui teadlik.

Nõrkused

Turismi veab mitmes mõttes majutussektor, mitte ainult öömaja pakkudes ja piirkonda niimoodi rohkem mõjutades, kuid ka majutusettevõtete ühise turundusvõimekuse kaudu, mis peab müüma esmalt sihtkohta, ja siis tube. Võrtsjärve ääres on puudu majutusteenuse pakkujatest ja olemasolevate kohtade kvaliteet on ebaühtlane. Osaliselt on põhjuseks lühike hooaeg ja suutmatust saada kokku piisavat rahastust tootesse investeerimiseks, kuid arvatavasti ka vähesed oskused ja professionaalse tööjõu puudumine piirkonnas. Need nõrkused on ühtaegu nii ebapiisava piirkonna turundamise kui tõhusa turundamise tarbeks turuteabe kogumise põhjus ja tagajärg. Sarnaselt on puudu ka toitlustuskohtadest neile turistidele, kes ei tee endale majutuskohas ise süüa. Olemasolevad toitlustuskohad on halvasti tähistatud, tihti toitlustatakse vaid ettetellimisel ning kvaliteet on samuti ebaühtlane. Vähe kasutatakse võimalust pakkuja kohalikust toorainest valmistatud toitu (sh Võrtsjärvest püütud kala), mis oskusliku turundamise juures võiks olla lausa eraldi tõmbenumbriks piirkonna külastajatele. Puudub usaldusväärne tagasiside piirkonna külastajatelt nende külastuskogemuse, tarbitud teenuste ja toodete kvaliteedi kohta, mida saaks tootearenduses ja kvaliteedi tõstmiseks ära kasutada.

Võimalused

Võrtsjärv on vee- ja loodusturismi sihtkoht, mida on arendatud ja tutvustatud läbi Võrtsjärve Väravate idee. Võrtsjärve Väravad on järve erinevatesse osadesse rajatud ja rajatavad info- ja külastuskeskused, mis toimivad tõmbekeskustena piirkonna külastajate jaoks ning seestpoolt vaadates turismivõrgustikuna, läbi mille pakutakse külastajatele võimalikult mitmekülgseid ja kvaliteetseid turismitooteid ja –teenuseid. Tänapäevaks on välja arendatud mitmeid tõmbekeskuseid infrastruktuuri mõttes.

Strateegiaarutelude käigus on välja pakutud idee loovväravate loomisest, mis täiendaks juba loodud ja veel rajatavaid infrastruktuuriobjekte tegevustega. Loovväravate all peame silmas just erinevaid tegevusi, mida kohalik kogukond

külastajaile pakkuda suudab. Selgitatakse välja inimesed, organisatsioonid ja ettevõtted igas järvega piirnevas omavalitsuses, kes suudavad ja tahavad külastajaile pakkuda erinevaid tegevusi (nt käsitöö, loodusvaatlused, kalapüük, paadimeisterdamine, rahvamuusika jne). Loovvõravad moodustavad mõttelise keti ümber järve ning neid turundatakse ühtse tervikuna.

Võrtsjärve Sihtasutuse ning teiste organisatsioonide ja ettevõtete koostöös töötatakse välja piirkonna turundusplaan, mida asutakse ühiselt ellu viima. Mõeldakse läbi erinevatele sihtgruppidele sobivad turunduskanalid, kasutatakse iga võimalust, et piirkonnas toimunud positiivsed sündmused meediasse jõuaksid. Iga-aastaselt korraldatakse tutvustustuure reisikorraldajatele ja ajakirjanikele, et hoida neid kursis piirkonnas toimuvaga.

Jätakuvalt tegeletakse ka turismiinfrastruktuuri arendamisega, et info piirkonna kohta oleks võimalikult kättesaadav, külastajad tunneks end oodatuna ning toimiks ettevõtjaid toetav tugivõrgustik avalike puhkealade, külastus- ja infokeskuste näol.

Püütakse piirkonda luua täiendavaid majutusvõimalusi, et suurendada voodikohtade arvu, pikendada turistide piirkonnas viibimise aega. Majutuskohtade loomise ja arendusega käsil on peavad toimuma muudatused ka toitlustusteenuse ning aktiivse puhkuse teenuse pakkumise alal. Kui suudetakse pakkuda külastajaile neid huvitavat tegevust, maitsvat toitu kohalikest toorainest ning heal tasemel majutusteenust, suudetakse üle saada hooajalisusest ning pikendada külastajate piirkonnas viibimise aega.

Oluline roll on ka piirkonnas toimuvat suursündmustel, tänu millele on võimalik tuua piirkonda lühikese ajaperioodi jooksul väga suur hulk külastajaid. Suursündmusi võiks olla piirkonnas vähemalt igal hooajal üks, mille nimi oleks seotud Võrtsjärvega. Tähelepanu tuleb pöörata nende pakkumisele, näiteks ühepäevased või mitmepäevased üritused, mis kasutaksid kohaliku turismiinfrastruktuuri, aga ka panustaksid sellesse. Vajadusel saab ajutist majutust pakkuda telkimisalade või kohalike ajutiste lahenduste vormis, kui aga peetakse silmas ühepäevaüritusi, peaks mõtlema, kuidas kohalikele võimalikult suurem tulu tagada. Kõigest hoolimata tuleb pöörata tähelepanu vähesele majutusele kui olulisele nõrkusele, võib-olla saaksid aidata tihedamad sidemed ülikoolilinnaga Tartuga, mis genereerib turismi, aga on ka ise omaette sihtkoht. Võrtsjärv ja Tartu, aga ka Võrtsjärv ja Viljandi peaksid püüdma sidemeid tugevdada ja vastastikku kasu tuua, kuna kumbki vajab teist. Samal ajal peaks piirkond oma majutusbaasi püüdma arendada ka hea kvaliteediga, kuid madalate arenduskuludega majutuse pakkumise kaudu.

Turismiteenuse ja –toote kvaliteedi hindamiseks on tarvis teha koostööd ülikoolide ja teiste organisatsioonidega, valmistada ette ja viia läbi külastajauuringud ning kasutada saadud tagasisidet turismiteenuste kvaliteedi tõstmiseks.

Ohud

Rahvusvahelise majanduse, Euroopa ja eurotsooni praegune seis on kurjakuulutav, eriti seetõttu, et mõjutab suhteliselt madala investeerimiskindluse juures arenduseks vajalikke finantsallikaid. Head arendusvõimalused aga tavaliselt leiavad vajalikud summad. Sellegi poolest on kõige olulisem, et kõikehõlmav kliendirahulolu nõuab kohalikul tasandil koostööd, pakkumaks külastajatele terviklikke elamusi. See vajab nii uut moodi mõtlemise kui töötamise arendamist, millega käib koos kohalike

koolitusvajaduste väljaselgitamine ja täitmine. Selle saavutamiseks langeb raske koorem ilmselt Võrtsjärve Sihtasutuse arendusmeeskonna (väikesearvuline kuid tubli) õlule, mis võib vajada abi ja juhendamist väljastpoolt, et realiseerida piirkonna potentsiaali olemasolevaid tugevusi ja võimalusi kasutades, nõrkustest üle saades ja olles valmis väliskeskkonnast lähtuvateks ohtudeks.

5. Visioon ja strateegilised eesmärgid

5.1 Visioon aastaks 2020:

Võrtsjärve turismipiirkond on Euroopas tuntud kui turvaline loodus- ja veeturismi sihtkoht, kus on hea elukeskkond kohalikele inimestele, aastaringset suurepäraseid võimalusi vaba aja veetmiseks piirkonna külastajatele ning kus külalislahked kogukonna liikmed pakuvad mitmesuguseid kõrgel tasemel turismiteenuseid ja –tooteid.

5.2 Strateegilised eesmärgid aastaks 2020 ning strateegilised tegevused eesmärkide saavutamiseks

Eesmärk 1: Loovvärvate ellukutsumine ja arendamine

Loovvärv = loovtegevusi (muusika, käsitöö, kalandus, sport, kultuur, ajalugu, kohalik toit, loodusvaatlused) pakkuv inimene, organisatsioon või ettevõtte, kes on huvitatud piirkonnas turismi arendamisest ning kelle eestvedamisel külastajatele teenust pakutakse. Loovvärvad on kaardistatud asukohad igas Võrtsjärvega piirnevas vallas, mis moodustavad mõttelise keti ümber järve.

Strateegilised tegevused eesmärgi saavutamiseks:

1. Määratleda igas vallas võimalikud koostööpartnerid ja võtmeisikud, kellega koostöös või kelle baasil nn loovvärv(ad) piirkonda luua või olemasolevat arendada.
2. Leida iga valla juures tegevus, sündmus, lugu, mida arendada ja esile tõsta, et selleks saaks magnet nii sise- kui väliskülastajaile, kes on piirkonda tulnud.
3. Selgitada välja loovvärvate tegevuste eestvedajate koolitusvajadus ning panna paika pikaajaline koolituskava jätkusuutlikkuse ja hea tulemuse tagamiseks. Võimalusel kasutada koolitajaid kogukonna seest.
4. Turundada loovvärvaid ühtse tervikuna, näidates külastajaile piirkonna eriilmelisust ning sisukust.
5. Teha koostööd piirkonna haridus- ja kultuuriasutustega, et pakkuda aastaringset tegevusi lastele ja noortele (looduslaagrid, keeleõppelaagrid, käsitöölaagrid, purjelaagrid, fotolaagrid jne).

6. Kaardistada head Võrtsjärve piirkonna tundjad ning motiveerida neid erinevatele sihtgruppidele ja erinevates valdkondades piirkonda tutvustama (loodus, kultuurilugu, järveelustik jne).
7. Võrtsjärve Sihtasutus piirkonna turismialase tegevuse koordinaatorina on loovvärvate loomisel ja arendamisel partneriks ettevõtetele, organisatsioonidele ja kohalikele inimestele ning tegeleb koolituste korraldamise, nõustamise ning piirkonna kui terviku turundusega.

Eesmärk 2: Võrtsjärve piirkonna kui atraktiivse loodusturismi sihtkoha turundamine ühtse tervikuna

Strateegilised tegevused eesmärgi saavutamiseks:

1. Määratleda efektiivseimad turunduskanalid erinevatele sihtgruppidele mõeldud informatsiooni edastamiseks ning kasutada neid.
2. Võimendada piirkonnas toimuvaid sündmusi ja kutsuda ellu uusi, et kõita potentsiaalsete küllastajate tähelepanu, suurendada küllastajate arvu piirkonnas, pikendades piirkonnas viibimise aega ning vähendades hooajalisust.
3. Pidevalt tegeleda meedia informeerimisega Võrtsjärve piirkonnas toimuvast, võimendada kõiki positiivseid sündmusi, kajastades neid erinevates meediakanalites.
4. Kasutada riiklike turunduskampaaniate võimalusi piirkonna tutvustamiseks nii Eestis kui välisriikides.
5. Olla aktiivne osaline Lõuna-Eestit kui regiooni tutvustavates turunduskampaaniates, mille eestvedajaks on Sihtasutus Lõuna-Eesti Turism.
6. Võrtsjärve Sihtasutus koostöös piirkonna teiste organisatsioonide ja ettevõtjatega korraldab iga-aastaselt piirkonna võimaluste tutvustamiseks tutvustusreise reisikorraldajatele ja ajakirjanikele (ideaalne 2 x aastas, varakevadel enne suvehooaja algust ja sügisel enne messide hooaja algust).
7. Täiustada kohaliku toote- ja teenusepakkumist piirkonna ettevõtetes.

Eesmärk 3: Arendada piirkonna majutusbaasi, teha majutuse osas pidevalt koostööd piirkonna ettevõtjate ning Tartu ja Viljandi linnadega

Strateegilised tegevused eesmärgi saavutamiseks:

1. Ärgitada kohalikke inimesi tegelema turismiettevõtlusega, nõustada toetuskeemide kasutamisel, et aidata kaasa erineva tasemega majutusvõimaluste tekkimisele piirkonnas.

2. Töötada välja turismipakette koostöös piirkonna ning Tartu ja Viljandi majutusettevõtetega, et pikendada turistide piirkonnas viibimise aega, vähendada hooajalisust.
3. Tõsta pakutavate teenuste ning toodete kvaliteeti ja töötajate pädevust.
4. Süvendada koostööd veebipõhiste broneerimissüsteemide ja reisikorraldajatega.

Eesmärk 4: Luua toimiv seire- ja kvaliteedihindamissüsteem külastajate ootuste ja rahulolu ning turismiteenuste kvaliteedi hindamiseks ja toodete/teenuste kvaliteedi tõstmiseks piirkonnas

Strateegilised tegevused eesmärgi saavutamiseks:

1. Teha koostööd ülikoolidega külastajauuringute ettevalmistamisel ja läbiviimisel.
2. Kasutada Võrtsjärve Väravaid ja majutusettevõtteid, et koguda tagasisidet piirkonda külastavate turistide külastuskogemuse kohta.
3. Teha koostööd EAS Turismiagentuuri ja Sihtasutustega Lõuna-Eesti Turism, et saada osa ja kasulikku tagasisidet kogu regioonis läbiviidavatest uuringutest.
4. Turismiteenuste kvaliteedi hindamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks teha koostööd piirkonna ettevõtjate ning vastava valdkonna ekspertidega.
5. Tutvustada uuringute tulemusi suuremal seminaril kogukonna liikmetele, turismiettevõtjatele.
6. Vaadata saadud tulemused üle ja koostada tegevuskava puuduste likvideerimiseks, positiivse võimendamiseks.
7. Teha kokkuvõtte koolitusvajadusest ning lisada teemad koolituskavasse.

Eesmärk 5: Võrtsjärve Väravate edasiarendamine jätkusuutlikkuse tagamiseks

Võrtsjärve Väravad = on Võrtsjärve erinevatesse osadesse rajatud ja rajatavad info- ja külastuskeskused, mis toimivad tõmbekeskustena piirkonna külastajate jaoks ja piirkonna siseselt turismivõrgustikuna ning mille kaudu pakutakse külastajale võimalikult kvaliteetseid ja mitmekülgseid turismiteenuseid.

Strateegilised tegevused eesmärgi saavutamiseks:

1. Võrtsjärve külastuskeskusesse püsiekspositsiooni ja Võrtsjärve-teemalise õppeprogrammi väljatöötamine.

2. Võrtsjärvega piirnevatesse valdadesse vähemalt suvehooajaks järve-äärsete infopunktide loomine (Võrtsjärve SA ja valdade koostöös) külastajate poolt enim külastatavatesse paikadesse.
3. Arendada lühemaid ja pikemaid matka- ja rattaradasid, et mitmekesistada piirkonnas pakutavaid ajaveetmise võimalusi (koostöö omavalitsuste, maaomanike ja Võrtsjärve SA-ga).

6. Strateegia tegevuskava 2014-2017

Eesmärk 1: Loovvärvate ellukutsumine ja arendamine

Tegevuse nimetus	Elluviimise aeg	Vastutav organisatsioon	Soovitav tulemus
1.1 Määratleda igas vallas võimalikud koostööpartnerid ja võtmeisikud, kellega koostöös või kelle baasil nn loovvärv(ad) piirkonda luua või olemasolevat arendada	Sügis 2013	Võrtsjärve SA koostöös omavalitsustega	Kaardistatud on turismi ja kalandusega seotud organisatsioonid ja võtmeisikud, kellega koostöös Võrtsjärve SA saab tulevikus piirkonna külastajaile pakkuda senisest mitmekesisemat teenuste ja toodete valikut.
Korraldada Võrtsjärvega piirnevaid valdades arutelud võtmeisikute ja organisatsioonide kaardistamiseks, koostöökohtade väljaselgitamiseks	Oktoober-november 2013	Võrtsjärve SA	Arutelud läbi viidud, protokollitud, edasistes tegevustes kokku lepitud.
1.3 Leida iga valla juures tegevus, sündmus, lugu, mida arendada ja esile tõsta, et sellest saaks magnet nii sise- kui väliskülastajaile, kes on piirkonda tulnud.	Jaanuar 2014 - pidevalt	Võrtsjärve SA, partnerorganisatsioonid ja omavalitsused koostöös	Igas Võrtsjärvega piirnevas vallas on leitud ja kirja pandud tegevused, sündmused, lood, mida koostöös Võrtsjärve SAga külastajaile tutvustatakse.
1.4 Leitakse sobivad kanalid oluliste lugude, sündmuste ja tegevuste eksponeerimiseks	2014 - pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös partneritega	Kasutatakse erinevaid võimalusi oluliste sündmuste, lugude ja tegevuste eksponeerimiseks, lähtuvalt sihtgrupist ning eesmärkidest.
1.5 Koostada turundusplaan loovvärvate koos turundamiseks	2014 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös partneritega	Koostatud turundusplaan ning finantseerimiskava loovvärvate koosturunduseks.

1.6 Selgitada välja võtmeisikute ja loovvärvate tegevuste eestvedajate koolitusvajadus, panna paika koolituskava	2014 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös partneritega	Koolitusplaan lähiaastateks koostatud
1.7 Teha koostööd piirkonna haridus- ja kultuuriasutustega, pakkudes välja erinevaid tegevusi ennekõike väljaspool suvehooaega.	2014 - pidevalt	Võrtsjärve SA, haridus- ja kultuuriasutused Võrtsjärve piirkonnas	Erinevad laagrid, õppepäevad, koolitused, mis viiakse ellu haridus- ja kultuuriasutuste ning Võrtsjärve SA koostöös
1.8 Kaardistada head piirkonna asjatundjad, kes on võimelised erinevate huvidega gruppidele piirkonda tutvustama	2014 – pidevalt	Võrtsjärve SA	Olemas nimekiri inimestest, kes suudavad erinevates keeltes ja erinevate huvidega gruppidele piirkonda tutvustada.
1.9 Korraldada 2 korda aastas kohtumisi koostööpartneritega, et kooskõlastada tegevusi, leppida kokku turundustegevustes ja meediaga suhtlemise põhimõtetes.	2014 – pidevalt	Võrtsjärve SA	Toimuvad kokkusaamised kevadel enne põihooaega ning sügisel, mil põihooaeg lõppenud.

Eesmärk 2: Võrtsjärve piirkonna kui atraktiivse loodusturismi sihtkoha turundamine ühtse tervikuna

Tegevuse nimetus	Elluviimise aeg	Vastutav organisatsioon	Soovitav tulemus
Määratleda efektiivseimad turunduskanalid erinevatele sihtgruppidele mõeldud informatsiooni edastamiseks ning kasutada neid.	Sügis 2013	Võrtsjärve SA	Välja valitud sobivad kanalid meid huvitavatele sihtgruppidele ja sihtturgudele info edastamiseks, olemas vahendid turundusplaani elluviimiseks
Võimendada piirkonnas toimuvaid sündmusi ja kutsuda ellu uusi, et kõita potentsiaalsete külastajate tähelepanu, suurendada külastajate arvu piirkonnas, pikendades piirkonnas viibimise aega ning vähendades hooajalisust.	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA	Mõned seni valla tasandil olulised sündmused on saanud suurema tähelepanu osaliseks. Algatatud on uusi ettevõtmisi, et tuua külastajaid piirkonda ka madalhooajal.
Pidevalt tegeleda meedia informeerimisega Võrtsjärve piirkonnas toimuvast, võimendada kõiki positiivseid sündmusi, kajastades neid erinevates meediakanalites.	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA	Olemas pressilist kõigi meid huvitavate väljaannete, radio- ja telekanalite kontaktidega. Iga olulise ettevõtmise puhul koostatakse ja saadetakse välja pressiteade. Kasutatakse otsekontakte, et hoida Võrtsjärve turismi piirkond pidevalt pildis läbi erinevate kajastuste (sündmused, persoonilood, põnevad kohad jne)
Kasutada riiklike turunduskampaaniade võimalusi piirkonna	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös EAS	Võrtsjärve SA on aktiivne partner EAS Turismiarenduskeskusele.

tutvustamiseks nii Eestis kui välisriikides.		Turismiarenduskeskusega	Piirkonda tutvustatakse läbi riiklike turunduskampaaniate välisturgudel, tutvustused trükistes ja veebilehtedel.
Olla aktiivne osaline Lõuna-Eestit kui regiooni tutvustavates turunduskampaaniates, mille eestvedajaks on Sihtasutus Lõuna-Eesti Turism.	Sügis 2013 - pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös Lõuna-Eesti Turismi SA-ga	Välja antakse turundusmaterjale, osaletakse kampaaniates, mis suunatud kogu Lõuna-Eesti tutvustamisele erinevates riikides.
Võrtsjärve Sihtasutus koostöös piirkonna teiste organisatsioonide ja ettevõtjatega korraldab iga-aastaselt piirkonna võimaluste tutvustamiseks tutvustusreise reisikorraldajatele ja ajakirjanikele (ideaalne 2 x aastas, varakevadel enne suvehooaja algust ja sügisel enne messide hooaja algust).	Sügis 2013 - pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös turismiettevõtjatega	Toimuvad regulaarselt tutvustusreisid reisikorraldajatele ja ajakirjanikele piirkonna võimaluste tutvustamiseks.
Täiustada kohaliku toote- ja teenusepakkumist Võrtsjärve piirkonnas	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös turismiettevõtjate ja piirkonna organisatsioonidega	Igal aastal on välja pakkuda senisest erinevaid või/ja kvaliteetsemaid turismiteenuseid ja –tooteid

Eesmärk 3: Arendada piirkonna majutusbaasi, teha majutuse osas pidevalt koostööd piirkonna ettevõtjate ning Tartu ja Viljandi linnadega

Tegevuse nimetus	Elluviimise aeg	Vastutav organisatsioon	Soovitav tulemus
Ärgitada kohalikke inimesi tegelema turismiettevõtlusega, nõustada toetuskeemide kasutamisel, et aidata kaasa erineva tasemega majutusvõimaluste tekkimisele piirkonnas.	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA	Koostöös EAS, PRIA ja teiste koostööpartneritega viiakse läbi infopäevi võimaluste tutvustamiseks.
Töötada välja turismipakette koostöös piirkonna ning Tartu ja Viljandi majutusettevõtetega, et pikendada turistide piirkonnas viibimise aega, vähendada hooajalisust.	Sügis 2013 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös turismiettevõtjatega	Koostatud turismipaketid koostöös Tartu ja Viljandi linnade ning Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtjatega. Pakette tutvustatakse kodulehel, reisibüroode ning erinevate turismiportaalide kaudu.
Tõsta pakutavate teenuste ning toodete kvaliteeti ja töötajate pädevust.	2014 – pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös turismiettevõtjate ning omavalitsustega	Külastajate rahulolu piirkonna turismiettevõtete teenusega kasvab, suureneb korduvkülastuste arv ning piirkonnas viibimise aeg.
Süvendada koostööd veebipõhiste broneerimissüsteemide ja reisikorraldajatega.	2014 - pidevalt	Võrtsjärve SA koostöös turismiettevõtjatega	Vähemalt kord aastas toimub infopäev turismiettevõtjatele, kus tutvustatakse erinevaid võimalusi enda laiemaks tutvustamiseks, sh veebipõhised broneerimissüsteemid, reisikorraldajale suunatud promoüritused jne.

Eesmärk 4: Luua toimiv seire- ja kvaliteedihindamissüsteem külastajate ootuste ja rahulolu ning turismiteenuste kvaliteedi hindamiseks ja toodete/teenuste kvaliteedi tõstmiseks piirkonnas

Tegevuse nimetus	Elluviimise aeg	Vastutav organisatsioon	Soovitatav tulemus
4.1 Teha koostööd ülikoolidega külastajauuringute ettevalmistamisel ja läbiviimisel.	2014-2017	Võrtsjärve SA koostöös ülikoolidega	Asjatundliku külastajauuringu ettevalmistamine ja läbiviimine.
4.2 Kasutada Võrtsjärve Väravaid ja majutusettevõtteid, et koguda tagasisidet piirkonda külastavate turistide külastuskogemuse kohta.	2014-2017	Võrtsjärve SA	Koostatud külastajate külastuskogemuse kohta tagasiside saamiseks küsitluslehed vähemalt eesti, vene ja inglise keeles. Samasisulised küsitluslehed kõigis soovitud punktides, mis kogutakse kokku suvehooaja lõpus.
4.3 Teha koostööd EAS Turismiagentuuri ja Sihtasutustega Lõuna-Eesti Turism, et saada osa ja kasulikku tagasisidet kogu regioonis läbiviidavatest uuringutest.	2014-2017	Võrtsjärve SA koostöös Lõuna-Eesti Turism SA-ga ning EAS Turismiarenduskeskusega	Võrtsjärve SA on aktiivselt kaasatud riiklike ja regionaalsete uuringute ettevalmistusse ja läbiviimisesse ning saab neist uuringutest piirkonna jaoks väärtuslikku tagasisidet.
4.4 Turismiteenuste kvaliteedi hindamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks teha koostööd piirkonna ettevõtjate ning vastava valdkonna ekspertidega.	2014-2017	Võrtsjärve SA	Toimuvad iga-aastased kvaliteediseminarid, kus oma ala eksperdid annavad nõu turismiettevõtjatele. Tehakse kontrollkülastusi piirkonna turismiettevõtetesse, et hinnata pakutavate turismitoodete ja -teenuste kvaliteeti.
4.5 Tutvustada uuringute tulemusi suuremal seminaril kogukonna liikmetele,	2014-2017	Võrtsjärve SA partneritega koostöös	Peale uuringute läbiviimist toimuvad suuremad

turismiettevõtjatele.			seminarid piirkonna turismiettevõtjatele tulemuste tutvustamiseks.
4.6 Vaadata saadud tulemused üle ja koostada tegevuskava puuduste likvideerimiseks, positiivse võimendamiseks.	2014-2017	Võrtsjärve SA turismiettevõtjatega koostöös	Külastajatelt ja ekspertidelt saadud tagasisidet kasutatakse realselt turismitoodete ja –teenuste kvaliteedi tõstmiseks.
4.7 Teha kokkuvõtte koolitusvajadusest ning lisada teemad koolituskavasse.	2014-2017	Võrtsjärve SA	Olemas koolituskava, mida iga-aastaselt üle vaadatakse ja korrigeeritakse. Taotletakse programmide vahendeid õppepäevade ja koolituste läbiviimiseks.

Eesmärk 5: Võrtsjärve Väravate edasiarendamine jätkusuutlikkuse tagamiseks

Tegevuse nimetus	Elluviimise aeg	Vastutav organisatsioon	Soovitav tulemus
5.1 Võrtsjärve külastuskeskusesse püsiekspositsiooni ja Võrtsjärve-teemalise õppeprogrammi väljatöötamine.	2014-2017	Võrtsjärve SA	Külastuskeskuses on püsiekspositsioon, mis pakub lisaväärtust praegu olemasolevale kompleksile ning täiendavaid võimalusi õpilasgruppidele ja ka tavakülastajaile Võrtsjärve piirkonna tundmaõppimiseks.
5.2 Võrtsjärvega piirnevatesse valdadesse vähemalt suvehooajaks järve-äärsete infopunktide loomine (Võrtsjärve SA ja valdade koostöös) külastajate poolt enim külastatavatesse paikadesse.	2014-2017	Võrtsjärve SA ja omavalitsuste koostöös	Suvehooajal toimivad infopunktid kõigis Võrtsjärve Väravates. Olemas tutvustusmaterjalid kogu piirkonna kohta, asjatundlikud infotöötajad külastajate teenindamiseks.
5.3 Arendada lühemaid ja pikemaid matka- ja rattaradasid, et mitmekesistada piirkonnas pakutavaid ajaveetmise võimalusi	2014-2017	Võrtsjärve SA ja omavalitsuste koostöös	On algatatud ja ellu viidud projektid, mille raames korrastatakse, arendatakse, luuakse uusi matka- ja rattaradu, paigaldatakse infotahvleid, infotahvleid, asjatundlikud infotöötajad, et mitmekesistatakse ajaveetmise võimalusi.

7. Lisad:

1. Võrtsjärve turismipiirkonda mõjutavad arengudokumendid

1.1 Riiklik turismiarendukava 2014-2020

Riiklikud eesmärgid 2020:

- 5,5 miljonit välis turistide ööbimist aastas
- 2,1 miljonit siseturistide ööbimist aastas
- Turismiteenuste eksport 1,7 miljardit eurot

Riiklikud prioriteedid 2014-2020:

- Ligipääsetavus
- Regionaalsete tõmbekeskuste arendamine
- Koostöövõrgustike arendamine
- Toodete ja teenuste kvaliteedi parandamine
- Kompetentside ja turismihariduse arendamine
- Turismisektori seire, uuringud ja analüüs

Regionaalsed arenguprioriteedid:

- Teenuste kvaliteet
- Regionaalne koostöö
- Kvaliteetne tööjõud
- Tootearendus ja turundus uutele segmentidele
- Madalhooaja nõudluse suurendamine

Regionaalne arenguplaan:

- Välis turistide ööbimise arvu ja turismitulude suurendamine regioonis
- Sihtkoha atraktiivsuse ja külastuselamuse kvaliteedi tõstmine
- Vahendite kasutamise jätkusuutlikkus, pikaajaline mõju ja rakendusvõime

1.2 Eesti maaelu arengukava 2014-2020

MAK 2014-2020 eesmärgid (turisminduse ja maapiirkondades elu edendamisega seonduvalt):

- Tagada kõrge loodusväärtusega põllumajanduse ja metsanduse, elurikkuse, traditsiooniliste maastike ja pärandkultuuri säilimine seda tagavate tootmis- ja toimimisviiside soodustamise kaudu.
- Edendada põllumajanduse ja maapiirkonna majandustegevuse mitmekesistamist, põllumajandusest vabanevale tööjõule alternatiivseid tööhõivevõimalusi pakkuvat ettevõtlust ja elukeskkonna atraktiivsust.
- Edendada kohalikku algatust ja suunata seda kohaliku elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamisel kohalikul ressursil ja potentsiaalil põhinevatele lahendustele.

1.3 Looduskaitse arengukava 2020

Turismiga seonduvad järgmised arengukava eesmärgid:

- Eesmärk 1 – Inimesed tunnevad, väärtustavad ja hoiavad loodust ja oskavad oma teadmisi igapäevaelus rakendada.

Sh meede 1.4 Säästliku loodusturismi korraldamine, mille hulgas tegevussuunad ja peamised tegevused: kaitstavate loodusobjektide külastuskoormuse uuringud; loodusturismi infrastruktuuri korraldamine; kõikide looduses viibivate turistide ja turismiga tegelevate ettevõtjate teadlikkuse suurendamine; kaitstavate alade tähistamine.

1.4 Lõuna-Eesti turismi arengukava 2020

Lõuna-Eesti visioon aastaks 2020: Lõuna-Eesti on Baltikumi ja Põhjamaade parim paik pärandi võlu, vaheldusrikka looduse ja ehedate elamuste nautimiseks viiel aastaajal.

4.3 Strateegilised põhimõtted:

* Lõuna-Eesti kui reisisihtkoha positiivse kuvandi hoidmine ja tutvustamine läbi aktiivse ja süsteemse turunduse ning koostöö.

* Turismi arengu planeerimine ja juhtimine toimub tootepõhiselt. Põhilisteks toodeteks on: loodusturismi toode, aktiivse puhkuse toode, äriturismi toode, tervise ja lõõgastusturismi toode, kultuuri- ja ajalooturismi toode.

- Lõuna-Eesti kui turismipiirkonna tutvustamisel ning konkurentsieelise loomisel toetutakse regiooni tugevustele, milleks on säilinud kultuuripärand, kaunis loodus, kliimaatilised erinevused võrreldes Põhja- või Lääne-Eestiga jne.
- Lõuna-Eesti turismi arendamisel tehakse aktiivselt koostööd nii turismiettevõtjate kui ka teiste turismiarendajatega. Suurt rõhku pööratakse ühisele turundusele, tootearendusele ning koolitustele.
- Lõuna-Eesti kui turismipiirkonna tutvustamisel kasutatakse Tartu linna kui regiooni olulise tõmbekeskuse kuvandit. Tartut tuuakse esile nii äri- kui ka kultuuri- ja ajalooturismi toodete tutvustamisel.
- Turundustegevuste elluviimisel kasutatakse toetusprogrammide vahendeid.

- Tootepakettide väljatöötamisel peetakse silmas säästva arengu põhimõtteid.
- Regiooni olemasolevaid ressursse ja tugevusi kasutades luuakse juurde hooajalisust vähendavaid turismiteenuseid. Hooajalisuse vähendamiseks arendatakse regioonis välja äri- ning tervise- ja lõõgastusturismi tooteid.
- Lõuna-Eesti kultuuri- ja ajaloopärandi korrastamiseks ning uute külastusobjektide juurdeloomiseks kasutatakse toetusprogrammide vahendeid.
- Lõuna-Eesti turismiregiooni tutvustamisel ja mainekujundamisel tuuakse esile paranenud infrastruktuuri ja ligipääsetavust (toimiv Tartu lennujaam, peagi uuendatud raudteeühendus Riiaga, hea maanteedevõrgustik).
- Lõuna-Eesti turismiregiooni edukamaks arendamiseks ning turismiarendajate tegevusele kaasaitamiseks luuakse turismistatistika kogumiseks ja haldamiseks ühtne süsteem.
- Regiooni turismi arendamiseks suunatud ressursside efektiivsem kasutus tagatakse turismiarendajate ja turismiosaliste rollide määratlemise kaudu.
- Turismitoodete arendus ja kvaliteet tagatakse turismiettevõtjate järjepideva koolitamise kaudu.
- Ühtsete turismiarengu põhimõtete väljatöötamisel ja elluviimisel jätkatakse aktiivset koostööd riiklike institutsioonidega (nt EAS, RMK jne).

4.4 Lõuna-Eesti turismi arengu eesmärgid:

1. Eesmärk: Lõuna-Eesti on aastal 2020 tuntud ja tunnustatud reisisihtkoht viie väljatöötatud turismitoote lõikes. Lõuna-Eesti külastatavus on kasvanud ning külastused pikenenud, külastatavuse sesoonsus on vähenenud.
2. Eesmärk: Lõuna-Eesti turismiteenuste pakkumist toetav infrastruktuur on piisavas mahus väljaarendatud ja aitab külastajale pakkuda kvaliteetset elamust. Lõuna-Eesti on reisisihtkohana hästi ligipääsetav.

1.5 Eesti kalanduse strateegia 2009-2013

3.4 Kalandusega seotud piirkondade arendamise eesmärgid ja prioriteetidid

Kalandusstrateegia eesmärk on tagada mitmekesise sotsiaalmajandusliku struktuuri säilimine ja elukvaliteedi tõus kalandusega seotud piirkondades.

Peamise tulevikuperspektiivina nähti uuringute tulemusena kalandusturismi arengut.

1.6 Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2009-2013

Strateegiast tulenevalt on Võrtsjärve kalanduspiirkonna visioon aastaks 2013:

- Kalavarude seisund on stabiilne, ettekasvatatud angerja asustamismaht on vähemalt 350 000 aastas ja asustamine toimub iga-aastaselt;
- Piirkonnas tegutseb vähemalt üks edukas ja tunnustatud kala väärindamisega tegelev ettevõtja ning tänu kala töötlemisele piirkonnas on kalurite sissetulekud suurenenud vähemalt 20%;
- Toimib koostöövõrgustik kalurite, ettevõtjate ja piirkonna elanike vahel (MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond baasil), mis aitab tagada kalanduspiirkonna jätkusuutliku arengu;
- Igal aastal korraldatakse vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega sündmus, mis seotud kaluritraditsioonide elushoidmisega rannakülades ning Võrtsjärve kalanduspiirkonna tutvustamisega piirkonna külastajaile;
- Kalandusega seotud ja kaluritraditsioone tutvustavad turismipaketid meelitavad aastaringelt piirkonda täiendavaid külastajaid, 2013.aastaks on piirkonna külastajate arv suurenenud vähemalt 20%;
- Piirkonnas on vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav väikesadam, tänu millele on võimalik osutada nii turistidele kui kaluritele vajalikke teenuseid.

4.2 Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegilised eesmärgid 2013:

3. Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Aastal 2013 pakuvad Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtted vähemalt 10 erinevat Võrtsjärve kalandusega seotud toodet/teenust;
2. Igal aastal toimub vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega Võrtsjärve kaluritraditsioone, rannakülasid ja Võrtsjärve kalanduspiirkonda tutvustav sündmus;
3. Külastajate arv piirkonnas on kasvanud vähemalt 20%, sealjuures on pikenenud piirkonnas viibimise aeg;

4. Rannakülades uute ehitiste rajamisel kasutatakse vanu ehitusvõtteid, materjale (savi, pilliroogu), regulaarselt toimuvad koolitused ja töötoad, et rannakülade ja kalurite traditsioone elus hoida.

4. Tegevuste mitmekesistamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Tööhõive piirkonnas suureneb 2013. aastaks 10%;
2. Senistest kalandussektoris hõivatud inimestest 10 % on leidnud rakendust Võrtsjärve piirkonnas alternatiivsetes tegevusvaldkondades (majutus-, toitlustus-, teenindustevõtted, käsitöö, tootmine jt).

5. Koolitustegevus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Igal aastal osaleb koolitusprogrammides vähemalt 25% kalanduspiirkonnas tegutsevatest kutselistest kaluritest, kalandussektori töötajatest ja turismiettevõtjatest;
2. Koolitusprogrammides osalemine on tõstnud piirkonnas pakutavate (turismi)teenuste kvaliteeti ning suurendanud otseselt Võrtsjärve kalandusega seotud teenuste ja pakettide arvu;
3. Pakutavatest kursustest ja koolitustest vähemalt 30% on seotud Võrtsjärve kalanduspiirkonna arendamise- ja tutvustamisega (nt kalandusega seotud õpitoad, õppelaagrid jms).

1.7 Võrtsjärvega piirnevate valdade arengukavad

1.7.1 Rannu valla arengukava 2010-2016

3.2 Rannu valla visioon aastaks 2016

* Kvaliteetse elu- ja looduskeskkonna, majanduslikult ja sotsiaalselt edukate inimeste ning mitmekülgse ja innovaatilise maaettevõtluse piirkond Tartumaa läänepiiril.

- Kvaliteetne elukeskkond – kvaliteetne haridus elukoha lähedal, isiku- ja perekeskne sotsiaalabi, traditsioonidega kultuur, korras infrastruktuurid, kvaliteetne avalik teenus.
- Kvaliteetne looduskeskkond – väärtusliku puutumatu looduskeskkonna säilitamine ja inimkasutusega looduskeskkonna korrashoid ja säästevkasutamine inimeste tervise ja majandusliku heaolu hüvanguks.
- Majanduslikult ja sotsiaalselt edukad inimesed – mitmekülgne ettevõtlus, säästev

areng, kvaliteetne elukeskkond ja korras infrastruktuurid annavad võimaluse inimeste

igakülgse elukvaliteedi tõstmiseks ja jätavad rohkem aega sotsiaalse koostöö ja kultuuriga tegelemiseks kogukonnas.

- Vald kondlikult mitmekesine ettevõtlus – intensiivne kuid loodussäästlik põllumajandus, loodusturism, kvaliteetne teenindus.

5.1.2 Strateegilised eesmärgid turismi valdkonnas:

- * Rannu vald on tuntud kui puhta keskkonnaga turismisihtkoht
- * Turismiettevõtted pakuvad kohalikust toorainest ja kohaliku tootja poolt toodetud tervislikku toitu
- * Vald teeb koostööd turismiettevõtjatega
- * Vaatamisväärused on tähistatud ja nende kohta on olemas info veebis ja paberil
- * Korraldatakse turistidele suunatud kohalikkude omapära sisaldavaid üritusi (Barbara teema, veesport, motosport).

1.7.2 Rõngu valla arengukava 2011-2030

Arenguvisioon 2030: Aktiivset eluhoiakut väärtustav heatasemelise infrastruktuuriga turvaline omavalitsus, kus hinnatakse ja arendatakse tasakaalustatud ja loodushoidvat majandust.

2.2 Strateegilised eesmärgid

- * Valla traditsioone säilitav ja piirkonna arengupotentsiaali tugevdav aktiivne kogukond
- * Keskkonnasäästlik, turvaline ja atraktiivne elamis-, puhke- ja turismipiirkond
- * Konkurentsivõimeline, kohalikkude inimressurss motiveeriv ja elukestvate õpet tagav haridusvõrk
- * Soodne investeerimiskliima ja arenev mitmekülgne ettevõtlus

2.3 Strateegilised tegevused

Strateegiliste tegevuste all on muuhulgas välja toodud turismiga seonduvad järgmised tegevused:

- Nõuetele vastava infrastruktuuri väljaarendamine; kruusakattega teede hoolduse tõhustamine nii suve- kui talveperioodil; jalakäijate turvalisuse suurendamiseks teedevõrgustiku rekonstrueerimine ja tänavavalgustuse rajamine; optimaalse ühistranspordiühenduse tagamine valla äärealade ja keskuse vahel; suuremate teede tolmuwabaks muutmine; parkimisvõimaluste avardamine.
- Puhta ja eheda looduskeskkonna säilitamine ning loodussõbralike puhketingimuste väljaarendamine ja mitmekesistamine; Võrtsjärve

puhkemajandusliku potentsiaali rakendamine; puhkekohtade rajamine koostöös RMK-ga.

- Puhke- ja turismiobjektide tugiinfrastruktuuride väljaarendamine; koostöö arendamine eri tasandite vahel aastaringse turismi- ja puhkemajanduse väljaarendamisel (VVV, Võrtsjärve SA, Elva Puhkepiirkond, Tartumaa Tervisespordikeskus).
- Via Hanseatica arenguvööndi arendamine, toetatakse kohaliku turismiinfopunkti väljaarendamist.
- Külade välise atraktiivsuse tõstmine; külakeskuste üldkasutatavate vaba aja rajatiste väljaarendamine, viida- ja sildimajanduse korrastamine.

Lisaks on välja toodud ettevõtlike inimeste toetamist, infomaterjalide väljaandmist valla võimaluste tutvustamiseks, kultuuri- ja spordisündmuste korraldamist jne.

1.7.3 Puka valla arengukava 2003-2017

Visioon Puka vald aastal 2017: Puka vald asukohaga Võrtsjärvest Kuutsemäeni on parim paik elamiseks, õppimiseks, töötamiseks ja puhkamiseks.

5.3 Turismimajandus

Eesmärgid:

- Vaatamisväärsused on korrastatud ja eksponeeritud
- Turismitalud ja turismiettevõtted on arenenud ja pakuvad kvaliteetseid teenuseid
- Looduskaunid matkarajad meelitavad turiste

1.7.4 Põdrala valla arengukava 2010-2025

Põdrala valla visioon 2025: Põdrala vald on turvaline koht elamiseks, töötamiseks ja puhkamiseks, kus on tagatud kõik sotsiaalsed garantiid, tingimused ettevõtluseks ning puhas ja kaunis looduskeskkond.

4.2.3 Turismivaldkonna eesmärk ja saavutamise vahendid

Eesmärk: Mitmekesiste aktiivpuhkuse võimaluste ja ajaloopärandiga turismisihtkoht

Saavutamise vahendid:

- Pikasilla puhkeala arendamine, sh
  - Puhkekohtade ja loodusradade väljaarendamine koostöös maaomanikega
  - Infopunkti käivitamine (koostöös Võrtsjärve SAga)
  - Veeturismi marsruutide koostamine koostöös ettevõtjatega
  - Paatide tankimisteenuse arendamine koostöös ettevõtjatega
  - Haljastusprojekti elluviimine ja välisvalgustuse rajamine

- Kämpingute ja mänguväljakute rajamine
- Haljastusprojekti elluviimine ja välisvalgustite rajamine
- Kämpingute ja mänguväljakute rajamine
- Veekogude (Õhne jõgi, Võrtsjärv) aktiivsem kasutamine loodusturismi arendamisel (nt kanuumatkad, laevaliiklus Võrtsjärvel, kalastamine jmt)

4.2.9 Koostöövaldkonna eesmärk ja saavutamise vahendid

Eesmärk: Aktiivne külaliikumine, tugev kolmas sektor, koostöö naabervaldadega

Saavutamise vahendid, sh:

- Koostöö jätkamine Võrtsjärve SA ja Mulgimaa piirkonnaga
- Õppereiside ja koolituste võimaldamine, infovahetus
- Abi projektide algatamisel, koostamisel ja elluviimisel

1.7.5 Tarvastu valla arengukava 2012-2020

2.1 Arengu üldeesmärk, missioon ja visioon aastaks 2015.

Tarvastu valla üldisteks eesmärkideks on:

- Taristu parandamine ja arendamine
- Vajalike eelduste loomine ettevõtluse arenguks ja elanike arvu kasvuks
- Sektoritevahelise koostöö süvendamine

Tarvastu valla missioon:

- Ajaloolis-kultuurilise omapära säilitamine ja „meie“ tunde kasvatamine
- Valla arengu kavandamine ning kohaliku elukeskkonna kujundamine lähtuvalt säästva ja tasakaalustatud arengu põhimõtetest
- Tarvastu valla elanikkonna kvaliteetne teenindamine
- Kohaliku omaalgatuse soodustamine ja toetamine

Visioon: Tarvastu on turvalise elukeskkonna, aktiivse ettevõtluse ning kaasaegse taristuga Viljandimaa vald.

Tarvastu valla tähtsamad võtmevaldkonnad:

- Sotsiaalse taristu tasakaalustatud arendamine

- Olemasolevate ressursside kasutamine piirkonna arendamiseks ja atraktiivsuse suurendamiseks
- Kohaliku koostöö arendamine ja piirkonna maine kujundamine

Turismi valdkonna eesmärgid:

- Tarvastu on looduslikult kaunis piirkonnas asuv hea mainega atraktiivne turismipiirkond
- Valla rohkearvuline kultuuri- ja ajaloopärand on hooldatud, tähistatud ning pälvib senisest suuremat tähelepanu turistide poolt

Eesmärkide saavutamiseks on välja toodud ka kavandatavate tegevuste/lahenduste loetelu, mille hulgas mitmeid Võrtsjärvega seonduvaid tegevusi (infotahvlite ja viitade paigaldamine kõigi valla vaatamisväärsuste juurde, ümber Võrtsjärve kulgeva matkamarsruudi tähistamine, Kivilõppe jahisadama ja puhkeala väljaarendamine, Võrtsjärve-äärsete ujumiskohtade väljaarendamine jpm).

1.7.6 Viiratsi valla arengukava 2011-2018

Viiratsi valla visioon 2025:

Viiratsi valla elanikkond on terve, arenemisvõimeline, elurõõmus ja teotahteline ning kohaliku elu arendamises aktiivselt osalev. Ühishuvides hoitakse kultuuritraditsioone ja tuntakse rõõmu omaalgatuslikust tegevusest.

Viiratsi valla haridusasutused pakuvad konkurentsivõimelist haridust. Valla elanikkonna hulgas on nii kõrgtasemel eri valdkondade spetsialiste kui ka nõutaval tasemel usaldusväärseid oskustöölisi, kellest enamuse leiab rakendust oma valla ettevõtetes. Palju on elujõulisi väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, kelle omavaheline, aga ka avaliku sektoriga tehtav koostöö on tihe ja tulemuslik.

Rahvastiku kasv ja noorenev koosseis baseerub uuseramuehitusel ja sisserändel, mida soodustab meeldiv, looduskaunis ja turvaline elukeskkond Viljandi linna läheduses.

Valla rahvaarvu aitab suurendada atraktiivsete töökohtade olemasolu ja soodsad eneseteostusvõimalused. Viiratsi vallas on arenenud infrastruktuur, peetakse lugu heakorrast ning puhtast ja kaunist loodusest. Kõigis valla piirkondades, sealhulgas äärealadel, on korras teedevõrk. Elanikkonnale vajalikud avalikud teenused on kättesaadavad lähiümbruses. Viiratsi vald on osa suurest ja teovõimelisest kohalikust omavalitsusest, mis on parim kodukoht kõigile terveks eluajaks!

7. Ettevõtlus, kui üks arendatavaid tegevusvaldkondi, mille juures on nimetatud ka Võrtsjärvega seonduvaid turismialaseid tegevusi: turismi- ja puhkemajandusvaldkonna ettevõtluse arengu toetamine (vaatamisväärsuste kaardistamine, korrastamine ja tähistamine, läbimõeldud viidastuse süsteem); Võrtsjärve piirkonna ja Tänassilma jõe miljööväärtusliku ala korrastamine ja

turismipotentsiaali kasutamine ning propageerimine; Valma rannapromenaadi, üldkasutatava puhkesadama ning ujumiskoha rajamine.

1.7.7 Kolga-Jaani valla arengukava 2011-2016

2.4.1. Arendada alternatiivseid tegevusvaldkondi.

- aidata kaasa taluturismi organiseerimisele.
- aidata kaasa veega seotud harrastuste pakkumisega tegeleva ettevõtluse tekkimisele vallas.
- aidata kaasa Oiu sadamaala arendamisele

3.2. Tagada valla territooriumil kord ja puhtus.

- Kaasa aidata Kolga-Jaani valla piiridesse jääva Võrtsjärve ranna korrashoiule koostöös Võrtsjärve SA-ga
- arendada Võrtsjärve piirkonda kooskõlas Võrtsjärve piirkonna üldplaneeringuga
- Ulge puhkekompleksi arendamine
- aidata kaasa Vaibla puhkeala rajamisele
- koostöös Alam-Pedja looduskaitsealaga arendada Laashoone piirkonda ja rajatavat Laashoone Looduskooli piirkonna loodushariduskeskuseks

4.1.3. Jätkata valla traditsiooniliste või populaarsust koguvate kultuuri- ja spordiürituste korraldamist ja toetamist.

- toetada Võrtsjärve mängude ja Põltsamaa jõe mängude korraldamist nii suvel kui talvel.
- jätkata Kolga-Jaani sügislaada korraldamise traditsiooni
- osaleda koos sõprusvaldadega suuremates rahvusvahelistes projektides
- tõsta valla suvist atraktiivsust

4.2. Muuta Kolga-Jaani vald turistide ligiõmbavaks turismipiirkonnaks.

4.2.1. Anda välja valda tutvustavaid trükiseid.

- koostöös valla ettevõtjatega anda valla tellimisel välja valla vaatamisväärsusi, üritusi, ettevõtteid ning puhke- ja sportimisvõimalusi tutvustav infovoldik.
- jätkata valla kohta andmete edastamist Viljandi turismiinfopunktile.

4.2.2. Edendada turismialast koostööd naabervaldade ja –linnadega.

4.2.3. Soodustada turismialast ettevõtlust.

- soodustada valda turistidele ning valla elanikele atraktiivsemaks muutvate asutuste ja ettevõtete tekkimist.

4.2.4. Aidata kaasa erinevate turismiliikide arendamisele.

- leida Kolga-Jaani vallale Eestis ainulaadne turismiatraktsioon ja asuda selle aktiivsele väljaarendamisele ning tutvustamisele (sood-rabad, Alam-Pedja looduskaitseala, Võrtsjärv)
- soodustada taluturismi arengut
- soodustada veega seotud harrastuste pakkumist avalikel veekogudel
- soodustada ööbimisvõimaluste juurdeloomist.

2. Ülevaade Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtetest.

2.1 Majutusteenuse pakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.

Nr	Majutusteenuse pakkuja nimi	Asukoht, kodulehe aadress	Voodikohtade arv	Lisateenused
1.	Vehendi Motell	Rannu vald, Tartumaa, www.vehendi.ee	42 + 20 kämpingma jades suvehooaja I	toitlustus ettetellimisel, saun, peosaali rent, karavanikohad, grillikoda, katusega väliterrass.
2.	Jõesuu Turismitalu	Rannu vald, Tartumaa, www.joesuu.ee	50	saunad, karavani- ja telkimiskohad, grilliplatsid, seiklusmängud, paadi- ja kaatriõidud, kajakkide rent. Peotelk erinevate sündmuste läbiviimiseks. Toitlustus ettetellimisel.
3.	Trepimäe Puhkemaja	Rannu vald, Tartumaa, www.trepimae.ee	12	saun, grillimise võimalus
4.	Kaatri Puhkemaja	Rannu vald, Tartumaa, www.rantell.ee/index.php?leht=34	12	seminariruum, saun
5.	Kiviranna Puhkemaja	Rannu vald, Tartumaa, www.kiviranna.ee	6 voodikohta + 4 lisavoodit	telkimis- ja karavanikohad, toitlustus ettetellimisel, aktiivse puhkuse võimalused
6.	Waide Motell	Rõngu vald, Tartumaa, www.waide.ee	56	50 karavanikohta, saun, seminaride läbiviimise võimalused, sündmuste korraldamine, toitlustus
7.	Tartumaa Tervisespordikeskus	Rõngu vald, Tartumaa, www.tervisesport.ee	68	karavanikohad, seminaride läbiviimise ja aktiivse puhkuse võimalused, suusa- ja terviserajad, saunad, spordivahendite laenutus, disc-golf, orienteerumine, jahijä ja vibulaskmine, kämpingud.

8.	Greete Motell	Puka vald, Valgamaa, www.greete.ee	43 + 15 lisavoodit	saun, toitlustus, aktiivse puhkuse võimalused
9.	Jõesuu kodumajutus	Purtsi küla, Puka vald, Valgamaa, www.hot.ee/joesuuko dumajutus/	7	telkimine, lõkkeplats, võrkpalliplats, kalastamine, jalgratta- ja paadilaenuvus, vesijalgratta laenuvus, huvisõidud kaatriga, parvsauna rent
10.	OÜ Tauli Torupillitalu	Põdrala vald, Valgamaa, www.torupillitalu.ee	30 + 10 lisakohta	võimalused sündmuste korraldamiseks, elav muusika, saunad, tellimisel toitlustus
11.	Kalasaare OÜ	Põdrala vald, Valgamaa, www.kalasaare.ee	20	telkimisvõimalus, suitsusaun, paadirent, tellimisel toitlustus
12.	Pikasilla puhkeala	Pikasilla, Põdrala vald, Valgamaa	12 (3 4- kohalist kämpingut)	toiduvalmistamise võimalus, telkimisplats ja karavanikohad, kanuude ja kajakkide laenuvus ning parvsauna tellimise võimalus.
13.	Arumetsa Puhkeküla	Tarvastu vald, Viljandimaa, www.arumetsa.ee	48 + 6 lisakohta	sündmuste korraldamine, aktiivne puhkus, paadisõit, tellimisel toitlustus
14.	Suurelepa talu	Kärstna, Tarvastu vald, Viljandimaa, www.suurelepa.ee	7	telkimine, saun, grillimisvõimalus, köök, kaminaruum
15.	Riuma Privaatrestoran ja Puhkemaja	Mustla, Tarvastu vald http://puhkamaal.ee/riu ma	8	toitlustus kuni 10-liikmelistele seltskondadele, veini-, konjakikoolitused, telkimine ja saun
15.	Lusika turismitalu	Ülensi küla, Tarvastu vald, Viljandimaa http://lusikatalu.pri.ee/ko ntakt/	21	paastud, hingamistö, turism, iluaed, koosolekute, seminaride pidamise võimalus, saun ja grillimise võimalus.
16.	Tarvastu linnaveski	Mustla, Viljandi maakond	0	telkimine, haagissuvilad, kanuude laenuvus, giiditeenus, kalapüük
17.	Jõeoru Villa	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.joeoruvilla.ee	9	toitlustus, telkimisvõimalus, saun

18.	Järveveere Puhkekeskus	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.jpk.ee	81	aktiivse puhkuse võimalused, saun, koolituste ja sündmuste läbiviimine, toitlustus
19.	Kõrgemäe Turismitalu	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.korgemaeturismitalu.ee	5	karavani- ja telkimiskohad, mahelambakasvatus, sündmuste läbiviimine, saun
20.	Peerna Turismitalu	Viiratsi vald, Viljandimaa, http://valmaturism.webly.com	10	telkimisvõimalused, karavanikohad, grillimisvõimalus, paadisõidud, kalastamine, käämpingud
21.	Päikesekivi Turism	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.paikesekivi.ee	25	peosaal sündmuste läbiviimiseks, saunad, telkimine, grillimise võimalus, kümblustünn, varjualune.
22.	Valma Puhkelaager	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.valma.ee	70	saun, grillikoda, mänguväljak, seikluspark, ATV-matkad, lasketiir, seminaride ja sündmuste läbiviimine
23.	Vanasauna Puhkemaja	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.vanasauna.ee	9 + 10	karavani- ja telkimiskohad, saun, kalastamine, aerupaat.
24.	Kukeoja Külalistemaja	Viiratsi vald, Viljandimaa, http://kukeoja.eu	14	peosaali sündmuste läbiviimiseks, telkimine, ujumine, grillimise võimalus, seminaride ja koolituste korraldamine.
25.	Veldemani Puhkemaja	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, http://veldemani.veldemani.ee	45	telkimis- ja karavanikohad, saun, toitlustus, laevasõit Võrtsjärvel ja Emajõel, matkad ja mängud seltskondadele, banaanisõit, spordiüritused suvel (Võrtsjärve triatlon) ja talvel (suusa- ja uisumatkad ning võistlused), parasailing.
26.	Vaibla Palksuvilad	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, www.vaibla.ee	8	toiduvalmistamise võimalus, 2 käsitööna valminud ristpalk suvilat, milles saun, pesuruum, köök.
27.	Vaibla Puhkekeskus	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa,	70	2 seminariruumi, katusealune väliterrass, grillpaviljon,

		<i>www.vaiblapuhkekeskus.ee</i>		rannapaviljon, saun, rannakiosk, miniköök toiduvalmistamiseks. Rühmade toitlustus ettetellimisel, karavanipark, telkimine, paadisadam, paadirent, kalastamine, lõkkeplats, võrkpalliplats, külakiik, laste mänguväljak.
28.	Ulge Puhkeala	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, <i>https://kolga-jaani.kovtp.ee/et/majutusvoimalused</i>	0	võimalus telkida, sündmusi korraldada
29.	Oiu Sadama Puhkemaja	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, <i>www.oiusadam.ee</i>	12	peoruumid, saun, köök, seminaride ja sündmuste läbiviimise võimalus. paadi- ja kanuurent, kaikoha rent, slipp, purjekasõidud, kalastamine, telkimine, grillimisplats ja karavaniparkla.

2.2 Toitlustusteenuse pakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.

Nr	Nimi	Asukoht, koduleht	pakutavad võimalused, kohtade arv
1	Vehendi Motell	Rannu vald, Tartumaa, www.vehendi.ee	toitlustus ettetellimisel
2	Jõesuu Turismitalu	Rannu vald, Tartumaa, www.joesuu.ee	toitlustus ettetellimisel
3	Kiviranna Puhkemaja	Rannu vald, Tartumaa, www.kiviranna.ee	toitlustus ettetellimisel
4	Waide Motell	Rõngu vald, Tartumaa, www.waide.ee	gruppide toitlustamine, kiirtoitlustus
5	Pagari Pubi	Rõngu vald, Tartumaa. www.pagaripubi.ee	catering teenus, sündmuste korraldamine, gruppide toitlustamine
6	Rõngu Trahter	Rõngu vald, Tartumaa	toitlustamine ettetellimisel, catering-teenus
7	Greete Motell	Puka vald, Valgamaa	toitlustamine ettetellimisel, gruppide toitlustamine, peolauad, seminaride kohvipauside korraldus
9	OÜ Tauli Torupillitalu	Põdrala vald, Valgamaa	toitlustamine ettetellimisel
10	Kalasaare OÜ	Põdrala vald, Valgamaa	toitlustamine ettetellimisel
11	Arumetsa Puhkeküla	Tarvastu vald, Viljandimaa	toitlustamine ettetellimisel
12	Valma Puhkelaager	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.valma.ee	toitlustamine ettetellimisel, müügikiosk suvehooajal
13	Kukeoja Külalistemaja	Viiratsi vald, Viljandimaa, http://kukeoja.eu	toitlustus ettetellimisel
14	Oiu Sadama puhkemaja	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa	toitlustamine ettetellimisel, suvehooajal

			müügikoht
15	Vaibla Puhkekeskus	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, www.vaiblapuhkekeskus.ee	toitlustus ettetellimisel, gruppide toitlustamine, rannakiosk suvehooajal.
16	Veldemani Puhkemaja	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, Vaibla küla, http://veldemani.veldemani.ee	toitlustus ettetellimisel.

2.3 Aktiivse puhkuse teenusepakkujate ülevaade seisuga 1.aprill 2013.a.

Nr	Ettevõtte nimi	Asukoht, kodulehe aadress	Aktiivse puhkuse võimalused
11.1	Võrtsjärve Sihtasutus	Viljandimaa, Kolga-Jaani vald, Vaibla küla www.vortsjarv.ee	kalepurjeka sõidud Võrtsjärvel, kanuude ja aerupaadi laenutus, käsitöötoad loodusfotode näitused.
	Järvemuuseum/ Võrtsjärve Õppekeskus	Tartumaa, Rannu vald, Vehendi küla http://kalala.emu.ee/kalala/	õppeprogrammid õpilasgruppidele, Järvemuuseumi külastus (ekspositsioonis eluskalad akvaariumites), parvesõit Võrtsjärvel, gepsimine.
3.	Jõesuu Turismitalu	Rannu vald, Tartumaa, www.joesuu.ee	seiklusmängud, kalastamine, erinevate paatide ja kajakkide rent, kaatrisõidud,
4.	Kiviranna Puhkemaja	Rannu vald, Tartumaa, www.kiviranna.ee	kaatrisõidud, giidiga loodusretked Võrtsjärve ääres, kalepurjekas, kalapüük, disc-golfi rada.
5.	Tartumaa Tervisespordikeskus	Rõngu vald, Tartumaa, www.tervisesport.ee	suusarajad, terviserajad, spordivahendite laenutus, disc-golf, orienteerumine, laskmine (jahilaskmine, vibulaskmine)
6.	Greete Motell	Puka vald, Valgamaa, www.greete.ee	spordiväljak erinevate pallimängude mängimiseks, paintball, kanuusõit Ohne jõel või Väike-Emajõel, vibulaskmine gruppidele, fotojaht, gepsimine, enigma
7.	OÜ Tauli Torupillitalu	Põdrala vald, Valgamaa, www.torupillitalu.ee	elav muusika ettetellimisel (Anu Taul, Triinu Taul, Ants Taul), torupillimängu ja torupillide tutvustus.
8.	Kalasaare OÜ	Põdrala vald, Valgamaa, www.kalasaare.ee	paadirent
9.	Arumetsa Puhkeküla	Tarvastu vald, Viljandimaa,	laevasõit, kanuu, aerupaat, süstad, vesijalgrattad, kaatrisõit, ujuvsaun

		www.arumetsa.ee	
10.	Järveveere Puhkekeskus	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.jpik.ee	jahilaskmine, matkapaat, kiirpaat, jeti, sõudepaadid, ATV, mootorsaunid, vibulaskmine, petang, ratsutamine, võrkpall, batuut, meeskonnamängud, seltskonnamängud, matkad, paintball (ettetellimisel).
11.	Peerna Turismitalu	Viiratsi vald, Viljandimaa, http://valmaturism.webly.com	paadisõidud, kalastamine,
12	Valma Puhkelaager	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.valma.ee	mänguväljak, seikluspark, ATV-matkad, lasketiir,
13	Vanasauna Puhkemaja	Viiratsi vald, Viljandimaa, www.vanasauna.ee	kalastamine, aerupaat
14	MTÜ Kaleselts	Valma küla, Viiratsi vald Viljandimaa www.kaleselts.ee	kalepurjeka sõidud Võrtsjärvel, paadiehitus
15	Veldemani Puhkemaja	Viljandimaa, Kolga-Jaani vald, , Vaibla küla http://veldemani.veldemani.ee	laevasõit Võrtsjärvel ja Emajõel, matkad ja mängud seltskondadele (Veldemani kümnevõistlus), banaanisõit, spordiüritused suvel (Võrtsjärve triatlon) ja talvel (suusa- ja uisumatkad ning võistlused), parasailing
16	Meleski klaasimuseum	Viljandimaa, Kolga-Jaani vald, Meleski küla	Meleski klaasimuseumi külastus giidiga (ettetellimisel)
17	Vaibla Puhkekeskus	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, Vaibla küla www.vaiblapuhkekeskus.ee	rand, ujumine, rannakiosk paadisadam, aerupaadid, vesijalgrattad, kalastamine, suitsuahi, grillpaviljon võrkpall, petang, sulgpall külakiik, lastele mänguväljak.

18	Tarvastu muuseum	Posti 52b, Mustla, 69701 Viljandimaa	Tarvastu kihelkonna varasem ajalugu, muuseumikülastus, näitused
19	Oiu Sadama Puhkemaja	Kolga-Jaani vald, Viljandimaa, www.oiusadam.ee	paadi- ja kanuulaenus, kaikoja rent, slipp, purjekasõidud, kalastamine,
20	Jõesuu kodumajutus	Purtsi küla Puka vald Valgamaa http://www.hot.ee/joesuukodumajutus/	võrkpalliplats, kalastamine, jalgratta- ja paadilaenus, vesijalgratta laenus, huvisõidud kaatriga, parvsauna rent, kanuu
21	Tarvastu Käsitöökoda	Posti 52b, Mustla, Viljandimaa http://kasitookoda.tarvastu.ee	käsitöökursused, käsitöö müük.
22	Tarvastu linnaveski	Mustla, Viljandi maakond	kanuude laenus, giiditeenus
23	Pikasilla puhkeala	Valgamaa, Põdrala vald, Pikasilla	kanuude ja kajakkide laenus, laevasõit, parvsauna tellimise võimalus.
24	Rannaküla tall	Tartumaa, Rõngu vald, Rannaküla	ekskursioon hobusekasvatases, ratsutamine, paadirent, veetuubisõit, veesuusatamine
25	Marjasoo talu	Tartumaa, Rannu vald, Vehendi küla	ekskursioon metsmarjade (mustikas, jõhvikas) kasvatamisega tegelevas talus, marjade korjamine oma tarbeks saagihooajal.
26	Kitannel OÜ	Tartumaa, Rannu vald http://www.viisikannel.ee/et/kitannel	muusikainstrumentide valmistamine ja muusikaliste õpikodade läbiviimine
27	Willem Reimani muuseumituba	W. Reimani 3, Kolga-Jaani, Viljandimaa	muuseum annab väga hea ülevaate Eesti suurmehe Willem Reimani elust ja tegevusest.

			Lisaks võimalik külastada ka Kolga-Jaani kirikut ja kabelit
28	Valma Infopunkt-kalurituba	Valma küla, Viiratsi vald, Viljandimaa	kalastustarbed, vabaõhumuuseum
29	MTÜ Loodus Kutsub	Tartumaa, Rannu vald, Tamme http://murutar.ee/looduskutsub/?page_id=120	purjetamine Võrtsjärvel
30	Loodusturism OÜ	www.loodusturism.ee	kanuumatkad Ohne jõel, Väike-Emajõel, Suur-Emajõel, Pedja jõel.